

5 minuta sa...

Nazli Berivan Ak

Nazli Berivan Ak je generalni sekretar Turskog udruženja izdavača i najmladi član odbora ikad izabran u to udruženje. Ona je jedan od glavnih predstavnika izdavačkog sektora u Privrednoj komori Istanbula i u odborima za spoljnu trgovinu i kulturu, umetnost i sport. Prvi put je u Srbiji, a gostovala je u Novom Sadu i Beogradu prethodne sedmice na susretu izdavača iz sveta „Fellowship 20.23.“ koji je organizovao Kulturni centar Vojvodine.

Nazli Berivan Ak je rođena u Ankari, ali već godinama živi u Istanbulu. Diplomirala je na Fakultetu za jezike, historiju i geografiju Univerziteta u Ankari i na istom odseku magistrirala latinski i starogrčki jezik. Od 2009. godine radi kao urednik, izdavač, pisac, novinar i prevodilac. Prevodila je tekstove sa starogrčkog, latinskog i engleskog jezika, piše analize za brojne novine i časopise, kao i intervjuve u glavnim sa književnicima i izdavačima. Pored toga, često se pojavljuje kao govornik na književnim manifestacijama, međunarodnim festivalima i sajmovima knjiga. Bila je i još uvek deo kulturnih projekata koje finansira EU, kao što su projekat OKUYAY, koji ima za cilj širenje kulture čitanja u Turskoj, i projekat YATEDAM, koji ima za cilj da podrži izdavački sektor i ekosistem izdavača u Turskoj. Jedan od nedavnih izveštaja koji je Ak napisala je studija o nezavisnim knjižarama u Turskoj i problemima sa kojima se danas suočavaju.

Već sam imala prilike da se susremem sa izdavačima, piscima i nadam se da ćemo ostvariti saradnju kako sa njima, tako i sa prevodiocima. Na primer, moram da naglasim da do sada nisam znala da imate tako bogatu ponudu kada je književnost za decu u pitanju. To je zaista bilo otkrivenje za mene. Takođe, imam priliku da ovde prezentujem i katalog naših izdanja vašim izdavačima.

Da li ste još nešto novo saznali o ovdašnjim knjigama, piscima?

Kako da ne. Znate šta? Ljudi su uvek puni predrašuda i mislili smo da je vaša literatura puna teških, mračnih tema jer, balkanska istorija je bila burna, bilo je mnogo ratova... No, to nije tačno. Imate toliko raznovrsne autore i teme o kojima oni pišu. Mnogo je tu i satire i humor... mnogo je tu i moderne književnosti iz druge polovine 20. veka. Pored klasika, Miloša Crnjanskog, Isidore Sekulić, na mom spisku su sada i Danilo Kiš, Borislav Pekić, Milorad Pavić, David Albahari, Goran Petrović, Enes Halilović i mnogi drugi.

Prvi put ste ovde ali ste imali priliku i ranije da se upoznate sa Srbijom bar preko nekih knjiga i ličnosti. O kojima je reč?

Da li su dela još nekih naših pisaca već prevedena na turski jezik?

Da, govorila sam vam samo o onima koji su baš popularni kod naše čitalačke publike i čije knjige se prodaju u velikim tirajima. Upravo zbog toga je važno što ste organizovali, sada već po drugi put, Fellowship u Srbiji. Imali smo izuzetno dobre prezentacije i svi mi izdavači, a ima nas iz svih krajeva sveta, kući se vraćamo sa zaista kvalitetnim informacijama. Saznali smo zaista mnogo i o tržištu knjiga, kako ono ovde funkcioniše ali i o vašoj raznovrsnoj literaturi.

Posetili ste i Muzej Ive Andrića. Koji su vam utisci?

Njegov rad i njegov život su veoma interesantni. Toliko toga smo saznali što nismo znali o njemu, neke interesantne detalje o njegovoj posvećenosti pisanju. Bio je veoma dobro organizovan, pisao je svakog dana u određeno vreme, živeo je vrlo sistematično i uvek je želeo da na neki način bude zaštićen.

Bio je ovo jedan izuzetan Fellowship program. Verujte, bila sam na brojnim ovakvim programima svuda po svetu i ovaj je bio jedan od zaista najsdražnijih. Svi mi izdavači, kada se nakon posete Srbiji, vratimo u svoje zemљe znaćemo da promovišemo vašu književnost na bolji način. Ovim putem izdavači mogu da saznaju mnogo više i o piscima i o knjigama i o samoj zemlji. Nije isto doživeti sve ovo ili primiti mejl sa ponudom od agenta da se delo nekog pisca prevede, na primer na turski jezik i objavi. Sada mogu, kada govorim o vašim knjigama, da govorim iz srca. To je drastična razlika.

Šta vas je inspirisalo da uradite dokumentarni film o knjižari „Antik Sahaf“ i o knjižaru Ismailu Kunu iz malog turskog grada Tarsusa?

Već 15 godina proučavam i pišem o nezavisnim knjižarama u Turskoj koje, naravno, nisu u sa-

stvu velikih lanaca distribucije i intervjujem njihove vlasnike, prodavce. Naravno, istražujući sve to i za projekat OKUYAY koji je posvećen širenju kulture čitanja u Turskoj shvatila sam koliko su ti ljudi posvećeni negovanju i promovisanju kulture čitanja. Tako sam upoznala i Ismaila Kuna čiju sam knjižaru u Tarsusu posetila kao izdavač kako bih ponudila izdanja.

Počeli smo da saradujemo ali, veoma brzo smo postali i veoma dobri prijatelji. Posetio me je mnogo puta u Istanbulu, kao i ja njega u Tarsusu. Onda sam shvatila da malo ljudi u Turskoj zna šta i koliko on radi za našu kulturu i došla sam na ideju da snimim film o njemu. Prvo sam

uradila scenario, okupila sam tim, a onda je moju ideju podržalo Ministarstvo kulture u okviru granta za podršku realizacije prvog filma. Taj projekat je proglašen za najbolji i dobili smo deo sredstva za realizaciju. Naravno, uložila sam i sopstvena sredstva u taj film, najviše za putovanja jer sam tokom snimanja četiri puta odlazila do Tarsusa, gradića koji je na drugom kraju zemlje.

Da li je film do sada prikazan van Turske, na nekim festivallima?

Ne, to sam upravo htela da vam napomenem. Film je uspešno prikazan u sedam građova u Turskoj, ali ova projekcija u Novom Sadu, koju smo imali u okviru ovogodišnjeg Fellowship-a, ujedno je i prvo predstavljanje filma van Turske. Dakle, može se reći da smo ovde u Novom Sadu imali svetsku premijeru i zbog toga se divno osećam, naročito zbog reakcija publike koja ga je videla.

Na prvom mestu, mojih kolega, izdavača iz drugih zemalja koji su isto učesnici ovog susreta. To samo govori da su svuda usvetu, za kulturu, veoma važni ljudi poput Ismaila koji bude znatiželju za čitanjem i povezanost sa knjigom kod ljudi, naročito kod mladih.

Gordana Nonin

Rijaliti i kontra istom

Piše: Ivan Jovanović, novinar

Rijaliti-programi su televizijski žanr koji dokumentuje navodne životne situacije ili reakcije i u kojem učestvuju ljudi koji nisu profesionalni glumci iako postoje formati u čijim pravilima je predviđeno učešće poznatih ličnosti. Rijaliti se razlikuje od dokumentarnog programa jer se fokusira na dramu, međusobne konflikte i zabavu gledača umesto na obrazovanje istog.

Opis iz gornjeg pasusa je iz knjige o televizijskoj produkciji mada svako ko se ikada i malo bavio televizijom zna da je ključ definicije rijalita reč „navodno“. U ovom žanru je sve namešteno kako bi se fingirale emocije ili događaji raspaljujući za gledača. Rijaliti kod nas odavno nije samo televizijski žanr već život.

Na isti, raspaljujući način rijaliti je postao skupštinska svakodnevica, pa se umesto rasprave o rebalansu budžeta i bitnim zakonima, čuju vuvuzele. No, Skupština je odavno obesmišljena, pa ovo i ne čudi. Malo dalje od toga inflacija divlja, a imamo, maltene, performans snižavanja cena proizvoda, što nam govori da tržišna ekonomija u Srbiji i ne postoji: sve je dogovor trgovinskih lanaca i vlasti (koje god) oko marži.

Nažalost, većinska Srbija bira rijaliti umesto rešavanja (i bavljenja) ozbiljnim stvarima. I taman kada je beogradski Prajd imao veliki broj učesnika i taman kada pomislite da je, bar delimično, demokratija stigla i do našeg praga bar što se tiče tolerancije (doduše, uz ogromnu policijsku asistenciju i opet je pola grada bilo zatvoreno kako bi se održala šetnja), glavna vest je komunalni prestup poznatog glumca u Splitu, inače poznatog po toleranciji, opozicionom delovanju i kosmopolitizmu. Zbog kazne zbog kupanja sa psom na plaži, a znak je vidljiv svakome ko pogleda i pored nalepnica, glumac je danima bljuvao vatru kakva se samo vidi po rijaliti-programima i postavio sebe u rang „pjevača srpskih rodoljubnih pjesama“ koji su deo inventara istih. Od pravljenja najgorih poređenja svojih komunalnih nepodopština za koje je platilo kaznu od 500 evra (dva puta) sa ustaškim zločinima, jednako užasnim mučenjima zarobljenika u Lori do neumesnih komentara, slavni glumac je živi dokaz kako je lako pokleknuti. Ili možda nikada nije ni bio daleko od rijalitija.

Ali imamo i kontru – uspeh sportista. Od Novaka Đokovića smo to i očekivali, od košarkaša ni upola manje od onoga što su ostvarili, fudbaleri su uvek na putu od apsolutnog uspeha do čemerne propasti. Žalosno je maltene uvek tražiti utehu u uspesima sportista, ali uspeh košarkaša na svetskom prvenstvu uistinu mora biti model istrajnosti i požrtvovanosti svima nama. Posprano ispraćeni, oslabljeni, kritikovani od strane i navijača i stručne javnosti (od selektora preko igrača) i, na kraju, ostavljeni bez igrača koji je, ni manje ni više, dao bubreg za reprezentaciju, košarkaši pokazuju što sve mogu dobrim timskim radom. Poslednja rečenica zvuči kao jezivo opšte mesto. Ali u takvoj atmosferi živimo već godinama: možda je vreme da svako za sebe, u svojoj zgradi, dvorištu, ulici, napravi tim dobrih ljudi i uradi (za početak ne mora biti nemoguće) nešto dobro. Za sve.